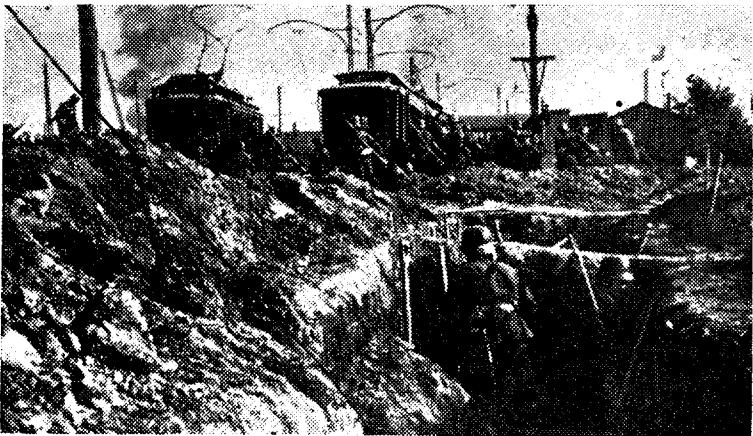

Sannheten om luftkrigføringen mot sivilbefolkningen

Siegfried svarer ved hjelp av en svensk forfatter på Per Vogt påstander i Verdens Gang

Bildet viser at Warzawa ingen åpen by var, men kampområde hvor polakkene hadde bygget barrikader, blant annet av sporvogner. Derfor ble Warzawa bombet under kampene om byen.

Jeg skal i dag se litt nærmere på Per Vogts arrogante påstander om den tyske luftkrigførelse i den kronikk i VG som han rettet til undertegnede og som han kalte «Siegfried-linjen».

La meg innledningsvis sitere noen av Vogt påstander: Skylden for bombekrigen mot sivile «ligger hos Hitler. Jeg kunne nevne Warzawa 1. september 1939, men enda mer nærliggende er det vel å nevne lynangrepet på det forsvarsløse og helt uforberedte Rotterdam 10. mai 1940. Vi er alle glad over at Oslo ikke ble lynbombet om morgenen 9. april. Men vi vet hva som hendte med Molde, Kristiansund, Namsos og Bodø, — for å ta et utvalg.»

Når det gjelder disse ting, skal jeg gi ordet til en svensk

forfatter, som i boken «Hämndens År» (Kan også bestilles gjennom Folk og Lands Bøktjeneste) kommer inn nettopp på det herr Vogt nevner. Først vil jeg imidlertid slå fast at det helst bør være litt fornuft i all diskusjon. Spørsmålet er ikke om det under angrep mot militære mål og i forbindelse med pågående krigshandlinger også omkommer sivile, men om hvorvidt og av hvem det ble satt igang terrorbombing direkte mot sivilbefolkningen utenfor krigsområdet. Og så gir jeg ordet til Hagberg:

«Du skriver: «Det glemmes altfor lett de innledende bombardementer av Rotterdam og det likeledes mot luftkrig totalt forsvarsløse Warzawa. Det finnes også noe som heter «Blitzen» mot

Annen del av slaget om Siegfriedlinjen

England og den i lengden misslykkede «utradering» av engelske byer.»

Å ta opp nå et tilsvarende på disse dine påstander kan visselig gjøre krav på å være tale om sneen som falt i fjor, men dessverre ligger det igjen meget av denne sneen og den skjuler en virkelighet, som ikke er uten betydning i det komplekse av kjennsgjerninger som bestemmer vår stillingtagen til høyviktige spørsmål i dagens politikk. Jeg vil derfor så kortfattet som mulig forsøke å vise hvem som begynte luftkrigen mot sivilbefolkningen.

Hverken luftbombardementet av Warzawa i september 1939 eller det av Rotterdam 12. — 14. mai 1940 har i denne forbindelse noen betydning, idet begge byer utgjorde ledd av de respektive lands faste forsvar og bombardementene altså må betraktes som rettmessige krigshandlinger i overensstemmelse med krigslovene. Det må dog, hva aksjonen mot Rotterdam angår, være meg tillatt å innskytte at antallet av de under bombardementet drepte og skadede sivilpersoner bare utgjorde en brøkdel av de tusen, som ble offer for et senere under den tyske okkupasjon foretatt engelsk terrorangrep mot denne by. Det kan i den forbindelse også være grunn til å fremholde at over de uforsvarte byer Paris, Bryssel, Bordeaux o.a. (jevnfør også Vogts uttalelse om Oslo) ble det ikke sloppet en eneste tysk bombe — men riktignok senere en mengde døds- og ødeleggelsesbringende slike av det angelsaksiske flyvåpen.

Om krigshandlingene ved Warzawa i september 1939 foreligger en den 14. september datert rapport fra den franske flyattachéen i Polen, general Armengaud. I denne rapport sies det bl.a.: «Jeg må understreke at det tyske luftvåpen handlet overens-

Morgenpostens injurier mortifisert

Injuriantene fikk straff og Hafskjold erstatning, oppreisning og saksomkostninger

Det har nå falt dom i Oslo byrett i den private straffesak Forbundets formann Anders Hafskjold hadde anlagt mot journalist Nicolai Gulbrandsen, sjefredaktør Engen og bladet Morgenposten for grove injurier fremsatt i trykt skrift om underslag, dokumentfalsk, korrupsjon, uhederlighet og en rekke lignende kriminelle forhold. Injuriene var fremsatt i fire artikler i bladet Morgenposten og saksøkeren hadde tatt et utvalg av de groveste injurier frem med krav om mortifikasjon, straff og erstatning.

Dommen var enstemmig og domsslutningen lyder slik:

«Asbjørn Olaf Engen og Nicolai Gulbrandsen dømmes for overtredelse av straffelovens § 247 hver til en bot til statskassen stor kr. 500,— eller hvis boten ikke betales en straff av fengsel i 14 — fjorten dager.

De påklagede uttrykk kjennes døde og maktesløse.

Asbjørn Olaf Engen, Nicolai Gulbrandsen, samt A/S Morgenposten dømmes til — en for alle og

Slik refererte den norske presse stort sett rettsforhandlingene. Dette er et klipp fra Sunnmørsposten.

alle for en — innen 2 — to — uker fra forkynnelsen av denne dom å betale til Anders Hafskjold kr. 10.000,— — titusen kroner — i erstatning og kroner 10.000,— — titusen kroner — i oppreisning, samt kr. 5.000,— — femtusen kroner — til dekning av saksomkostninger.»

Efter de «rettsreferater» storparten av den norske presse og kringkastingen har gitt — jevnfør klippet fra Sunnmørsposten — vil nok dommen vekke noen forbauselse og kanskje fortelle almenheten litt om en av de foreteelser som er å beklage i kongeriket Norge.

stemmende med krigslovene. Det har bare angrepet militære mål, og om sivilpersoner ble drept eller såret, har dette bare skjedd fordi de har befunnet seg i nærheten

av slike mål. Det er av betydning at man får vite dette i Frankrike og England, slik at det ikke foretas represalier, idet det ingen foranled-

(Forts. side 2)

Protokoll über die Verhandlungen des Oberbefehlshabers der deutschen 6. Armee mit dem Vertreter der polnischen Armee in Warschau zur Übergabe der Festung Warschau-Praga.

Artikel 1.

- 1.) Die Festung Warschau, einschl. Praga, ergibt sich dem deutschen Armeeoberkommando 6 bedingungslos.
- 2.) Der militärischen Besetzung wird zugesichert:
  - a) Offiziere behalten ihre Wägen, sie werden in ehrenvolle Gefangenschaft überführt;
  - b) Unteroffiziere und Mannschaften werden zunächst auf kurze Zeit in Kriegsgefangenschaft überführt; ihre Entlassung in die Heimat erfolgt nach Durchführung der notwendigen Formalitäten, sobald wie möglich.

Utskrift av kapitulasjonsprotokollen for Warzawa, hvor de polske forhandlere erklærer at «festningen Warzawa» overgir seg betingelsesløst til tyskerne.

Tyske fly på vei over Nordsjøen for å gjengjelde de britiske månedslange angrep på tyske boligkvarterer.

Sannheten om luftkrigføringen —

(Forts. fra s. 1)

ning finnes til represalier og for at det ikke skal bli oss som setter igang den totale luftkrig».

Hermed kunne det være sagt nok om det urettmessige i på grunnlag av krigshandlinger mot nevnte byer å pådytte tyskerne ansvaret for den totale luftkrig. Anklagen er så meget mindre på sin plass som den tyske ledelse gjorde de mest rosverdige anstrengelser for å skåne sivilbefolkningen, anstrengelser som det ikke finnes noe som svarer til i de alliertes krigføring. Fordi han visste hvilke ofre inntagelsen av Warzava ville kreve ikke minst av dets egen befolkning, gjorde Hitler Polens generalissimus gjentatte forslag om å la sivilbefolkningen evakuere. I sin tale i Riksdagen 9. oktober 1939 uttalte han: «Jeg lot våpenhvile inntre, sikret de nødvendige utmarsjveier, og alle ventet vi på en polsk parlamentær, like forgyttes som vi hadde ventet på en polsk forhandler i august. Den overmodige polske bykommandant verdiget oss ikke engang et svar. Tiltross for dette lot jeg fristen forleng, gav ordre til at bombekasterne og det tunge artilleri bare skulle innrettes mot klart erkjennbare militære mål og gjentok min oppfordring. Alt var dog forgyttes. Da tilbød jeg meg å la en hel bydel, Praga, ubeskuttet for å gi befolkningen anledning til der å bringe seg i sikkerhet. Men selv dette forslag ble møtt med polsk forakt. To ganger forsøkte jeg så å få iallfall de utenlandske kolonier til å forlate byen. Dette lykkedes tilslutt med store vanskeligheter, hva den russiske koloni angår først i siste minutt.»

Vil man altså tale om skyld i forbindelse med inntagelsen av Warzava, får man søke denne skyld hos den ansvarlige polske militærledelse, hos hvilken — som Hitler sier — det ansvarsløse vanvidd fikk makten over den ansvarsbevisste fornuft.

*

Efter det som her er sagt vil du med din klare forstand ikke kunne annet enn å medgi at bombardementene av Warzava og Rotterdam ikke er anvendelige i diskusjonen om hvem som begynte luftkrigen mot sivilbefolkningen. Og man kan vanskelig forlange at en makt som er innviklet i krig skal avbryte sine krigsanstrengelser bare fordi motstanderen viser en opprørende mangel på humanitet mot sitt eget folk.

Det svenske folk er både av sin presse og av sin kring-

kasting stadig blitt belært om at det var tyskerne som begynte med avartene av luftkrigføringen. Autoriteten for 99 % av det avislesende publikum og radiolyttere i Sverige har vært og er vel fortsatt denne presse med sin filial i kringkastingen. Fordi jeg er klar over dette, har jeg i noen tilfeller foreslått for folk som er innfanget av samme misforståelse som du, sammen med meg i en avis med et noe fylldig nyhetsmateriale, likegyldig hvilken, å gjennomgå dette materiale fra krigsutbruddet til det første tyske flyangrep mot England, en tidsperiode, da den svenske presse stort sett påla seg en viss begrenset anstendighet.

Så stor har dog disse folks foregivne interesse for sannheten ikke vært, at de har villet underkaste seg dette lille besvær. Nå har jeg imidlertid selv foretatt denne undersøkelse og funnet at i henhold til den alt annet enn tyskvennlige avis jeg har gjennomgått, fant det første engelske luftangrep sted mot Wilhelmshaven 5. september 1939 og at, efter et opphold i oktober og november, sprengbomber i minst 5 tilfeller i desember måned ble kastet over de nordfrisiske øyer, hovedsakelig øya Sylt. 12. januar 1940 fikk sistnevnte øy en ny hilsen fra de engelske bombefly. I mars og april ble disse angrep gjentatt minst 5 ganger — 20. mars klarte man til og med å få inn en fulltreffer på sykehuset i Hörnum — og mai måned bragte en rikere høst av døde og sårede. 10. mai kl. 4 om mor-

(Forts. s. 7)

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,
Mosseveien 8, Oslo

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Skyvestiger oljet m/ cadimerte beslag. Takstiger av jern, malertrapper og helsebare loftstrapper.

ANNELISE PAROW
TANNINNSEIING
Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

TANNLEGE MAAMOEN
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

Tannlege
MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Kampfeller fyller år

Bonde Johannes Straumdal, Straumsbygda i Sør-Rana, fylte 70 år torsdag 1. desember. Dei som sat i Toppen og Nyrud fangelæger ved Mosjøen i 1945 og 46, vil sikkert minnst den stillferdige, djuptenkte og haghendte Straumdal. For nokre år sidan vart han enkemann, og no bur han åleine på fjellgarden sin, med yngste sonen som næraste «granne», 2—3 km. nærare bygda.

*

Lagerformann Ottar M. Aune, Mo i Rana, fyller 60 år tirsdag 6. desember. Han er agronom frå Nordland landbruksskule, Bodø, og var i ei årrekke gardsstyrar hos grosserar Carsten Meyer i det kjende firmaet L. A. Meyer. Då gardsbruket vart nedlagt, gjekk Aune over i den stillinga han no har. I 1945 var han først sett inn i Skansen fangelæger i Mo, men kom seinare til Vefsn.

Eg kjenner meg viss på å ha alle gamle kamerater frå Skansen, Toppen og Nyrud med meg, når eg med dette ynskjer dei to solide kampfellene hjarteleg til lykke!

T. E.

Handelsgartner og gårdbruker Ole Omberg, Rolvsøy fylte 70 år den 30. nov. Etter Underoffiserskolen på Fredriksten i 1912, tok han, pr. korrespondanse, 2-årig handelsgym. Ble ansatt ved politiet i Fr.stad i 1912 hvor han var i 4 år. Var senere i Fr.stad Kredittbank i noen år. Etter første verdenskrig ble han forretningsfører i Rolvsøy. I 1920 kjøpte han sin svigerfars småbruk på ca. 40 mål, hvor han startet kasse- og trevarefabrikk. Senere har han kjøpt til tre småbruk, gården er nu på 140 mål. I 1929 bygget han sitt første drivhus, nu er gartneriet på ca 1200 m. Var med og startet Rolvsøy Bondelag, hvor han var formann i ca. 25 år. I bondepartiet var han også formann i flere år. Han har hatt en rekke tillitsverv i kommunen, bl. a. kommunerevisor i 25 år, gjeldsmeglingsmann i de vanskelige mellomkrigsår. Under kampene i 1940 tjenestegjorde han ved IR1, og ble senere internert i Sverige, hvor han ble valgt som tillitsmann. Var med på forhandlingene med regjeringen i London, om hjemsendelsen. Regjeringen tillot ikke hjemsendelse, med den begrunnelse at Norge var i krig med Tyskland. Men den 11. juni (etter kapitulasjonen) kom det følgende telegram:

Når nu krigen er slutt vil regjeringen stille de internerte fritt i hvorvidt de vil:

1. Reise hjem

Hyggelige hilsner

Som vi tar med for å minne om
fornyelsen av abonnementet

Kamerater!

Det angrep, som visse personer av visse grunner har planlagt og iverksatt mot oss, akter vi å slå tilbake.

Vårt våpen er opplysning. Det eneste norske blad, som vi herunder for tiden helt kan stole på, er FOLK OG LAND.

Våre angripere og de av dem oppagiterede menigmann angriper derfor også dette blad. Ikke ved å imøtegå det, men ved å baktale og boikotte det. Deres hensikt er å ødelegge det økonomisk og dermed rydde det av veien.

FOLK OG LAND har skaffet oss og våre landsmenn opplysninger som vi ellers ikke ville ha fått. Bladet har orientert oss og bidratt til å holde oss sammen. Det vil gjerne vedbli å gjøre alt dette.

Vi skylder bladet stor takk for alt hva det hittil har utrettet. Vi kan vanskelig unnvære det i tiden som kommer. La oss av begge disse grunner bidra til at det kan fortsette. La oss alle

- 1) abonnere på FOLK OG LAND,
- 2) i påkommende tilfelle sende bladet våre annonser,
- 3) fortrinnsvis holde oss til de personer og forretninger som averterer i det, og
- 4) yde det all den hjelp som det ytterligere måtte trenge.

Den forsvarskamp som er oss påtvunget, må vi både for vår egen, for våre nærmestes og for våre landsmenns skyld kjempe til ende. De dermed forbundne omkostninger må vi dekke. Vi har sannheten og retten på vår side. Hvis vi vil, seirer vi.

Vær så snild å lese disse

2. Forbli i Sverige, eller
3. Komme over til England.

De fleste reiste som bekjent hjem, så også Omberg. Han tok konsekvensene av den situasjon vi befant oss i (nemlig okkupert) og meldte seg inn i N.S. Lot seg således oppnevne som ordfører av daværende fylkesmann. Ble belønnet med 3 1/2 års tvangsarbeide + inndragning, tiltross for at retten gav ham flott attest for innsatsen som ordfører. Han er fortsatt daglig med i arbeidet på gården og gartneriet sammen med sine to yngste sønner.

linjer opp igjen. Vær så snild å tenke over det de inneholder. Vær så snild å få andre til å gjøre det samme.

Friskt mot!

Christian Bekker.

*

Herr redaktør!

Sender samtidig med dette en ny abonnent. Undertegnede med familie er meget fornøyet med avisen og den måte avisen blir redigert på. Vi gleder oss til lørdagen når avisen kommer. Endelig kan vi finne noe sant blant all den løggen som serveres ellers i dagspressen. Særlig lederartiklene synes vi er meget velkrevne og treffer «spikeren slik på hodet» som det vel er mulig. Artiklene under pseudonymet «Siegfried» er også av en slik kvalitet at en bare kan forbauses over at det er mulig å skrive så gjennom logisk og fengslende. Hjertelig takk, herr redaktør, for avisen, denne åndelige og ideologiske veileder midt i en forvirringens og forfallets tid. Bestilte en bok for noen dager siden gjennom avisens Boktjeneste. De kronene som blir til overs kan gå til avisen. Vi ser gjerne at De trykker dette i bladet.

Hjertelig hilsen

Frontkjemper med familie.

Vel møtt!

Forbundets representantmøte trer sammen idag, og vi benytter som vanlig anledningen til å ønske alle representanter og andre møtedeltagere vel møtt.

Denne ene gangen i året da tidligere NS-folk fra alle kanter av landet møtes for å drøfte saker og ting er det naturligvis en viss festivitas over, og vi antar at den i år vil være ganske særlig utpreget fordi Forbundets avholdte formann har vunnet sin injurieprosess mot Morgenposten og dermed også vunnet en seir for Forbundet og for alle de tidligere NS-folk. Vi møtes i håpet om at dette må være et tegn på nye luftninger i kongeriket Norge, fordi vi nå for første gang siden de mørke år efter 1945 har sett at det også går an å få rettfærd for «landssvikere.» Og kan troen på norsk rettsvesen gjenopprettes, så tror vi ikke minst samfundet selv er tjent med det.

Og så ønsker vi alle møtedeltagerne vel møtt med det gamle ønske Heil og sæl!

S.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE**Vold og urett**

En gammel leser av vårt blad, og en mann vi setter stor pris på fordi han uforferdet har grepet ordet mot det såkalte landssvikoppgjøret, skjønt han selv ikke hørte til de domfelte, mener at vi gjør dumt i, som han sier «å forherlige Hitler». Dette gir oss en kjærkommen anledning til påny å presisere vårt standpunkt når det gjelder disse spørsmål.

Ingen avis i dette land har mere kraftig og bestemt tatt avstand fra vold og urett enn FOLK OG LAND. I motsetning til de nydemokratiske aviser, har vi tatt avstand fra ALL slags vold og urett, og vi understreker gjerne, hvis det er nødvendig, nok engang at vi også tar avstand fra all vold og urett som Adolf Hitler og hans medarbeidere bevislig har begått under verdenskrigen og for den saks skyld også fra det han beskyldes for å ha begått. At vi er litt skeptiske når det gjelder det siste, skyldes våre egne erfaringer om sannhetsverdien av slike beskyldninger.

Hvis det fremdeles skulle være noen som ikke forstår eller ikke vil forstå det vi sier, så la oss ytterligere presisere, at hvis Adolf Hitler er ansvarlig for et systematisk massedrap på jøder eller andre folkegrupper, så ser vi på det som en forferdende krigsforbrytelse, som vi bare kan forklare ved at han i så fall må ha blitt forrykt under trykket av krigens påkjenninger og bekymringen for det tyske folk, for det tyske rike han hadde skapt, og for Europas fremtid.

Nå har imidlertid denne sak også en annen side. Og denne annen side er våre beskyldninger mot den øvrige norske presse og mot hele nydemokratiet for bare å hykle avsky for vold og urett, fordi de bare dømmer og fordømmer de krigsforbrytelser som ble begått på tysk side, mens de ikke engang vil nevne de grufulle forbrytelser som dog alle må være klar over ble begått både av de røde og av briter og amerikanere.

Hørte man da ikke noen herrer med pater Rieber Mohn i spissen diskutere disse ting i kringkastingen for kort tid siden? Hørte en ikke den ene fortelle om sine rystende opplevelser etter fosfordøden som de allierte bragte over Hamburgs sivilbefolkning? Om hvorledes han bar og bar forkullede barnelik? Husker en ikke Hiroshima og Nagasaki? Husker en ikke den utdrivelse av 17—18 millioner tyskere fra sine østområdehjem, denne utdrivelse som kostet millioner av ofre, storparten kvinner og barn?

Ja, slik kunne vi holde på i det uendelige, fordi hele krigen var full av gru og forferdelse og forbrytelser bedømt ut fra et alminnelig fredssynspunkt. Ja, en behøver vel ikke gå utenfor vårt eget land, hvor det ble begått rystende mord og sabotasjehandlinger i strid med folkerett og sivilisert krigføring. Vi merket også her at en krig, som ikke engang angikk oss, avlet vold og forbrytelser.

Alt dette tar vi avstand fra, som vi gjorde det under okkupasjonen, og som vi tar avstand fra de forbrytelser som kan påføres den tyske krigføring.

Men, vi nekter å dømme bare den ene part. Og vi nekter å godkjenne den vold krigen skapte som en slags nasjonalsosialistisk programpost. Det var det naturligvis ikke. Slike påstander er bare nydemokratisk svindel. Det var ganske enkelt krigen som skapte volden. Og volden og overgrepene var så temmelig likelig fordelt etter det vi forstår.

Og for å nevne sakens tredje side, så er Adolf Hitler idag en historisk person, som en får bedømme som andre historiske personer uten en dogmatisk og generell for-

**Deutsche Handelskammer
in Norwegen**

Fortsatt medlemsfortegnelse:

Sven Soot, Textilagenturen, Rådhusgt. 17, Oslo.

Sørensen & Lie's Kulkompani A/S, Filipstad, Oslo.

Jørgen Sørensen & Co., Agentur in Kolonialwaren u. Futtermitteln, Kirkegt. 18, Oslo.

Skipsreder Odd Sørensen, Open & Sørensens Tankrederi A/S, Ø. Slottsgt. 7, Oslo.

Ferd. Sorknes, Trikotagen u. Zigarren engros, Tollbugt. 27, Oslo.

Splitkeinfabrikken, Østbye Salgskontor, Skifabrik, Storgt. 38, Oslo.

A/S Sportstøvler, Moss.

Stål & Stil A/S, Stahlrohrmöbel, Fr. Nansens pl. 6, Oslo.

Standard Telefon og Kabel-fabrik A/S, postboks 749, Oslo.

Konsul Thomas Stang, admin. Direktor von Union Co., Oslo, Drammensvn. 280, Lysaker.

Salve Staubo A/S, Radioapparat u. Kühltische engros, postboks 726, Oslo.

BEVISNØD

Ett av h.r.advokat Knut Bloms avgjørende ord i den av Forbundets formann Anders Hafskjold anlagte private straffesak var at Morgenpostens skribent var i bevisnød.

Såvidt sees har Morgenposten referert saken på en anstendig måte. Avisen har ikke furtet, men tatt nederlaget stående.

Oslo, den 25/11 1960.

Alexander Lange.

**NESTE NUMMER AV
«FOLK OG LAND»,**

nr. 40, blir årets siste, og altså et slags julenummer. Så gjenstår det da bare å ordne med bladpengene før vi tar fatt på en ny årgang, bladets tiende. Vi regner også med at de av våre lesere som har anledning til det yder en skjerv utenom selve bladpengene. Vi trenger en ekstra støtte skal utgivelsen kunne skje uforandret også i kommende år.

håndsfordømmelse av alt han gjorde og stod for. Hva han nå senere ble til, så er det iallfall ubestridelig at han som den første samlet alle tyskere i ett rike, at han utførte et fredsverk som ingen reklame trenger av hverken oss eller andre, og at han helt til ulykkene kom var elsket av det store flertall av sitt folk. Og et folk kan nok følge en forbryter og volds mann, men det kan ikke elske ham.

Ut fra disse betraktninger må vi også fremtidig — selv om noen kaller det «forherligelse» — forbeholde oss

OLAF HOLM:

Hjemmestyrkene

Der har vært gjort iherdige forsøk på å gjøre et heltepos av den såkalte motstandsbevegelse. Det kan være nyttig å komme ned på landjorden igjen.

Tage Ellinger skriver i sin bok «Den forunderlige krig» om sitt møte med motstandsbevegelsen:

«Jeg kom derimot i en lidt pinlig situation, da jeg en dag blev kaldt til colonel Donovan, chefen for *Office of Strategic Services*, hvor der ble foreslået, at jeg som major i den amerikanske hær skulle få en vigtig post i forbindelse med samarbejdet med den danske *underground*. Han var meget forbavset over, at jeg meget ugerne ville have noget med det at gøre. «Jeg er officer og ikke andet» sagde jeg. Jeg forstår jo så udmerket godt de mange modige modstandsfolks motivering, men jeg kan ikke lade være med at ræsonnere, at «de der have noget herimod at indvende, de sige til i rette tid og paa rette sted og siden tie stille.» Den rette tid og det rette sted var den 9. april ved grænsen og i havnene, men det blev altsammen forpasset. Selv i krig er der lov og den lov yder en ganske vist yderst mangelfuld beskyttelse av civilbefolkningen, men brydes den eklatant, ved at civile deltager i kampen, da nedkalder det med rette represalier av den hårdeste art. Det er meget udmerket at være modig, men man skulle ikke gerne lade andre betale for tilfredsstillelsen af sin kamplyst. Det er måske ikke saa merkeligt, at endresultatet blev en så stor skuffelse for mange frihedskæmpere.»

Hva er resultatet av denne form for krigføring? Navnet hjemmestyrkene viser at noe slikt var hensikten. Til det formål ble der samvittighetsløst skjøvet på fra den «allierte» side, uten at den selv ville ta det nødvendige første skritt med en invasjon, som ble stillet i utsikt.

Noen militær betydning fikk hjemmestyrkene ikke og kunne heller ikke få av mangel på anledning til utdannelse til virkelige tropper. Det fremgår av fotnotene bak i boken «Hjemmestyrkene», at man var klar over det og tok avstand fra

rett til å omtale både en Cæsar, en Peter den store, en Napoleon, en Stalin, en Roosevelt og en Adolf Hitler, selv om det nok kan sies både det ene og det annet om deres metoder og mange av deres gjerninger.

muligheten av et slikt «barnekorstog».

I sin tid sluttet general Holtfodt alltid sine kritikker over en manøvre, etterat han hadde gjennomgått dens forskjellige faser, med følgende ord: «Imidlertid er det sluttresultatet som er avgjørende.»

Sluttresultatet av denne form for krigføring var, at et stort antall idealistisk innstilte nordmenn mistet livet, uten at det hadde noen innflydelse på krigens utfall. Quisling kunne ikke redde alle, men heldigvis de fleste, som var kommet galt avsted.

Men man høstet også lærdom. I det lille hefte «Hvis det skulle bli krig», som er utdelt til alle husstander i landet, tar våre myndigheter bestemt avstand fra ethvert skritt, som bryter med Folkeretten. Selvom fienden gjør det, må det ikke skje.

Og myndighetene har ved å akseptere betingelsene for fangeerstatningen - at hjemmestyrkene holdes utenfor - godtatt grunnlaget for okkupasjonsmaktens rettmessige represalier, så smertefullt det enn viste seg å måtte innrømme det.

Olaf Holm

RASEØDELEGGERNE

Nå er det sterke krefter igjære for å rette et alvorlig angrep mot selve det tyske rasegrunnlag. Det er ilde nok med de mulattbarn som de amerikanske okkupasjontropper har etterladt seg der, men nå vil en importere ikke mindre enn 10000 pakistanske arbeidere for å fyre opp under det bedrøvelige Wirtschaftswunderet. Her hjemme slår vårt spesielle raseorgan VG opp med stor overskrift en artikkel, hvor det i titlen heter at neger og hvit, jøder og kristne bør blande seg. Det skal være en engelsk professor som gjør seg til talsmann for det som også VG synes å gå inn for etter tittelsettingen å dømme.

Daglig friske blomster

SYNNØVE LIE

Blomsterforretning

Kranser til alle priser

Frønerveien 30, Oslo
Tlf. 44 22 30

**De har vel ikke
glenet
bladpengene?**

BAK KULISSENE:

Frankrikes sammenbrudd

TILBAKE, TILBAKE

På landeveiene flommer i mellomtiden, som det har gjort de siste uker, en ubrutt strøm av flyktende sivile. Men plutselig blandes de opp med skikkelser som en ikke har sett til da: soldater, slagne soldater. De kommer fra Flandern, de kommer fra Somme, de sleper seg frem to eller tre ifølge, ofte enkeltvis også. Alle franskmenn som har gått på høyere skole kjenner et dikt av den franske dikter Hugo, som han diktet under tilbaketog til den i Russland slagne Napoleons «store armée». I dette forekommer disse linjer:

«Man ser ikke faner, ei førermer, en hjelpeløs hjord var den store hær — —»

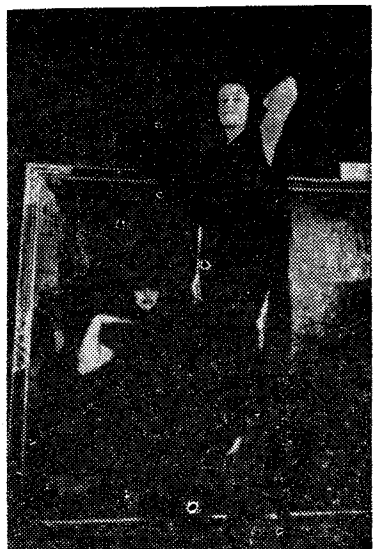
Men det en her ser er ikke engang en hjord — — Det er fullstendig sammenslåtte, fortvilede mennesker som har mistet enhver holdning. Deres trekk er som uttømt, ansiktene under stålhelmen skjeggete, dekket av skitt. I landsbyene ber de om et stykke brød, om et glass vin — men de er også takknemlige for en slurk vann. Folk spør dem ikke av nysgjerrighet, men fordi de er revet med av disse uhørte hendelser rundt omkring dem: «Hvor kommer dere fra?» Og i svarene de hører klinger alle de navnene igjen som hærekommunikene har fortalt om de siste uker.

De har drukket, de har spist brød, de vil videre. Hvor? Ingen vet det — Det er ingen offiserer å se som kunne gi anvisninger — soldatene drar videre på lykke og fromme — bare videre, videre, til et sted langt borte, i Syden.

Hva skal det bli av Frankrike? Hva kan det bli til etter at dette har skjedd? Folk vet det ikke, men alle er enige i at «man må få slutt på det — og så hurtig som mulig!»

HVOR ER GAMELIN ?

Det som skjer i Frankrike i

Komtesse de Portes lot seg fotografere foran sitt eget bilde i sine velmaktsdage.

Gamelin arbeider fra morgne til kveld mens Frankrike bryter sammen — han skriver sitt forsvarsskrift.

disse junidage får også verden vite om, og plutselig dukker spørsmålet opp: «Hvor er det egentlig blitt av Gamelin?» Denne general har dog engang ført denne slagne og splittede hær, han har brystet fullt av ordner, han viste seg i all sin glans i Paris og London, hans navn var et program — og så hører man plutselig ikke et ord mere om ham.

De vilste rykter blir diskutert. «Han har skutt seg», heter det her — «han er henrettet ved standrett», hviske! man der. I Frankrike går det nok et rykte: Gamelin var en forræder, han var kjøpt av fienden — — Det er naturligvis en vanvittig påstand, men sammenbruddet av den franske hær er så ubegriplig for den store masse at en må gripe etter de mest fantastiske forklaringer.

En dame, som var en kjenning av fru Gamelin, holder ikke denne uvisshet ut lenger. Og om det forferdeligste skulle ha skjedd, om generalen er død for egen hånd eller er skutt foran en eksekusjonspelotong, så må man da hjelpe fruen — — Damen iler til huset i Avenue Foch, hvor hun vet at Gamelins privatbolig er i første etasje, mellom en gårds plass og en have. Hun spør portnerkonen: «Madame Gamelin?» For hun kan ikke bringe det over sitt hjerte å spørre etter generalen av frykt for svaret.

Portnerkonen nikker samtykende og viser til haven. Damen går videre med bankende hjerte. Hun ringer, Madame Gamelin lukker selv opp — og nå står den besøkende i den lille mottagelsessalong, hvortil Madame Gamelin har ført henne.

Noen ord, noen spørsmål, betydningløse spørsmål, betydningløse svar — men damen ser at fru Gamelin ikke er svart-

kledt — og så våger hun endelig spørsmålet: «Og hvorledes står det til med herr Gamelin?»

«Takk, utmerket», svarer Madame Gamelin, «han snakker med den største aktelse om Weygand. Han håper av ganske hjerte at det må lykkes Weygand å stanse tyskerne. Men han arbeider fra morgnen til aften — han skriver sitt forsvarsskrift — bare hør», fortsetter Madame Gamelin ganske stolt — «han skriver selv på maskin!»

Og sannelig, nå hører damens klappingen av en skrivemaskin fra naborummet, hvis dør til mottagelsessalongen er lukket. Det går ikke særlig hurtig — nei, man hører tydelig hvorledes han møyssommelig leter seg frem fra bokstav til bokstav — tipp — tipp — tipp — tipp — tipp — det må også være en ganske liten maskin for lyden er så spinkel.

Det lyder usigelig jammerlig. Det høres ut som om et barn forsøker seg på skrivemaskinen — men det er general Gamelin, engang øverstkommanderende

(Forts. s. 6)

Paul Reynaud hadde tid til å ordne sine privataffærer mens regjeringen flyktet fra Paris.

Anders Melteig:

Gull -

verdens billigste metall

En slik sammenstilling av ord som i denne overskrift — en slik påstand — låter naturligvis som en contradiction in terms og er det vel i virkeligheten også.

Men det er så rart med et paradoks, det bringer ofte en ellers uoppmerksom hjerne til å tenke — i alle fall til å protestere, og det å føle seg kallet til å protestere, er som oftest ikke den dårligste form for å tenke. Og alle disse komplekser av spørsmål omkring den økonomiske og finansielle verdenssituasjon av i dag er så legio, så komplisert at bare et paradoks kan gi et noenlunde riktig sproglig uttrykk for forvirringen som syns å øke fra dag til dag. Det hele er filtret sammen til en gordisk knute av kjempedimensjoner, og sentret for hele virvaret ligger i gullprisen.

Denne økonomiske og finansielle gordiske knute kan kun løses ved ganske enkelt å hugge den over, og det må gjøres selv om den — som i barnelærdommens symboliske sagn — kjøres på en hellig vogn: gullvognen — gullprisen må forhøyes noenlunde til det som svarer til det alminnelige verdensprisnivå av i dag.

Det mest iøynefallende paradoksale trekk i situasjonen sånn til daglig er det vedvarende månedslange dollars-regn over London. Det fremdeles ubeskrivelig rike Amerika flykter med sine dollars til England, som selv hittil forgjeves strever med å få balanse i sin utenlands-handel. De engelske finanseksperter, som forstår situasjonen best, vil ikke sitte med de usikre dollars, og konverterer dem så raskt det lar seg gjøre i Fort Knox i gull — ringen er sluttet. Men nye dollars strømmer daglig til, og det, i alle fall temporært, underskuddsførtagende som heter England har kunnet øke sin gull og valutareserve med enorme beløp.

«Paradoksenes tidsalder» har den verdensberømte engelske forfatter Arthur Koestler engang brukt som karakteristikk. Det stemmer ikke så dårlig, når vi akkurat i disse dager leser at Amerika med sine millionærer — ja med sine milliardærer — sender en delegasjon til det Tyskland, som for bare 15 år siden lå der slått og lemlestet, for å tigge om hjelp, bl. a. til dekning av utgifter til de amerikanske okkupasjongtropper, som fremdeles holder vakt over de geografiske

rester av det Tyskland, som de ikke «klarte» å få gitt bort til Russland, og hvor selv «vest-Berlin» er innesperret i den russiske sone. Det siste må vel kunne kalles paradoksenes paradoks.

Skulle nu dette nye, det demokratiske Tyskland gå med på det amerikanske forlangende, så vil det ikke fortjene noe annet enn verdensforakt. Å betale for sin egen innesperring, å betale for fedrelandets innesperring av krigens okkupanter — 15 år etter krigens slutt, er vel et eklatant bevis for at den gamle latinske setning: Pax bellique», krig i fred, fremdeles har sin gyldighet.

La oss kalle dette for den vestlige «frie» verdens frihetsparadoks. Bare demokrater kan synke så dypt.

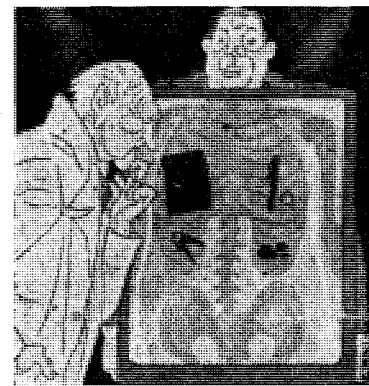
Når en ryker opp i slike tilstande, kan en nesten komme på den tanke, at kanskje er det absurde en integrerende del av den menneskelige tilværelse.

Men tilbake til:

GULLPRISEN

La oss så ta et menneskelig siktepunkt: På alle de eksakte vitenskapers område vil ethvert brudd på naturens love være en utenkelighet. Her går vitenskapsmennene i ærbødighet inn for å avlure naturen alle de hemmeligheter, alle de lover som de ikke allerede har fullt kjennskap til, og enhver landevinning blir hilst med glede, og utbyttet deler de med sann glede seg imellom. Ja de kjernefysiske forskere vet så vel, at de frigjorte krefter er så farlige, at de må innballeres forsvarlig, for, Gud nåde oss om naturen ukontrollert tar seg til rette igjen. Ansvarsbevissthet er naturvitenskapsmannens fremste egenskap!

(Forts. s. 6)

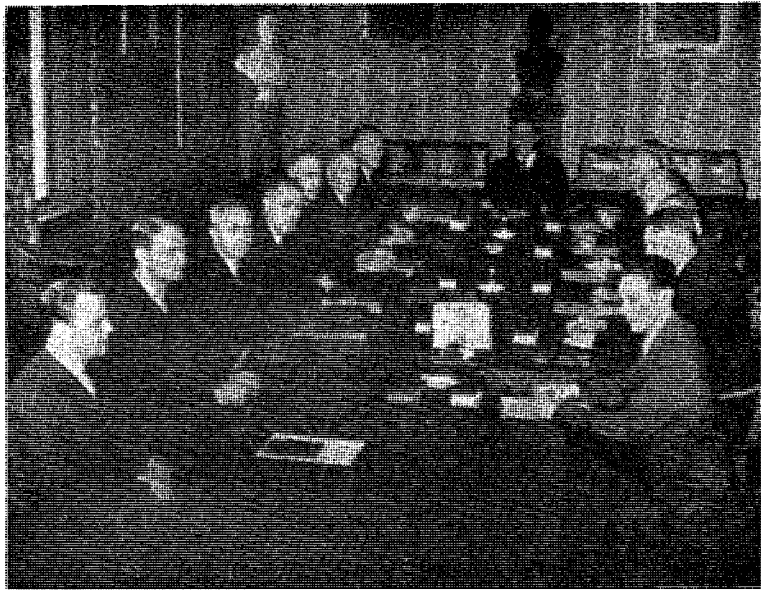

LIEBIG VATERLAND, MAGST RUHIG SEIN! setter Simplicissimus som overskrift på denne tegning. Og teksten er: «Alt er på riktig plass, men nasjonalfølelsen kan jeg ikke se noe til — forhåpentligvis er den skjult bak lommeboken!»

Finn Støren:

En episode høsten 1940

HISTORIE BAKOM KULISSER OG FORFALSKNINGER

Med unntagelse av tre menn var de øvrige kommissariske statsråder medlemmer av Nasjonal Samling.

Rikskommissar Terboven hadde dannet sin okkupasjonsregjering høsten 1940. Med undantak av tre menn, var de øvrige medlemmer av Nasjonal Samling. Bortsett fra dette parti, var alle de politiske partiene oppløst. Nå skulle altså samarbeidet for alvor etableres mellom tyskerne og den gruppe nordmenn, som hadde fått ansvaret for å lede staten under okkupasjonen, mellom den tyske nasjonalsosialistiske okkupasjonsledelsen og Nasjonal Samlings menn, mellom Terboven og Quisling. For slik var forholdet, at de departementschefer, som tilhørte Nasjonal Samling, skulle også stå til ansvar for Quisling, partiets fører, — ikke bare for Terboven, okkupasjonsmaktens politiske chef.

Nå, tyskerne er noen underlige mennesker. På sin måte ytterst elskverdige og hjelpsomme, samtidig ofte uhyre vanskelige å ha å gjøre med. Vi lærte snart i dette samarbeidet, at tyskere og nordmenn var i høy grad forskjellige. Ofte forstod vi ikke hverandre, og kanskje var det ofte like vanskelig for tyskerne å ha med oss å gjøre, som for oss å ha med dem. Og begge parter skulle jo tillempe seg helt nye og ekstraordinære arbeidsforhold. Denne vanskeligheten ville jo i mangt og meget ha vært den samme, uansett om engelskmennene i april dagene var kommet først og hadde okkupert landet. Historien gir til overflod eksempler på hvor vanskelig og hvor dårlig forholdet alltid har vært mellom okkupanter og okkuperte. Vi kunne jo heller ikke legge tyskerne til last at de var stolte og selvsikre etter den stadig seirrike utvikling i årene før krigen og etter de store seire de hadde vunnet under krigens første år. I sin

begeistring over sine egne resultater, ble de da heller ikke trette av ustanselig å fremheve at også vi i Norge nu skulle få gleden av å lære hvordan Tyskland var organisert.

Vi lærte med andre ord snart den gamle sannhet, at det stikker en skolemester i hver tysker, at han elsker å dosere og belære — og nå var det altså vi som skulle lære. Det er ganske klart at dette ikke kunne gå uten rivninger. Så var det også det, at vi sto overfor de psykologiske følger av Hitlers lære om det «tyske herrefolket». Det ville de alle gjerne tilhøre og alle var de overbevist om, at de representerte herrefolkets mentalitet. Man kan nok tillate seg så sterke ord, som at seier, herrefolkmentalitet og troen på seg selv hadde gjort mange av dem temmelig forrykte og ganske umulige å ha å gjøre med. Vi lærte snart dette å forstå, og det var med temmelig blandede følelser jeg så frem til det arbeide som ventet meg, nettopp å være mellommann mellom den okkupertes og okkupantens ledelse.

I midten av november 1940

Gu. brand Lunde under det statsbesøk i Tyskland Støren omtaler i denne artikkel. Han sees forrest til høyre, mens Støren selv (siv.) står til venstre under en besiktigelse av den erobrede Maginotlinjen.

telefonerte dr. Gudbrand Lunde mig en dag og bad mig komme ned til en samtale på hans kontor i Folke-teaterbygningen. Dr. Lunde, som sammen med sin hustru dreptes under okkupasjonsårene ved en bilulykke, var en relativt ung mann, omkring 40 år, en ualminnelig begavet mann, som hadde studert kjemi i Tyskland i en årrekke og derfor også fullt behersket det tyske språk. Han var en ytterst energisk mann, kvikk i replikken. Han var gammelt medlem av Nasjonal Samling, og hadde vært partiets fylkesfører i Stavanger, hvor han ledet Hermetikfabrikkenes Forsøkslaboratorium. Nå var han satt inn som leder av det nyopprettede Kultur- og Folkeopplysningsdepartementet, som han var opptatt med å organisere. Han ga mig en utførlig utredning av sine planer om departementets fremtidige arbeide og beklaget seg energisk over, hvor vanskelig samarbeidet med tyskerne allerede hadde vist seg å være og over at de la seg opp i alt mulig med sine gode råd og lærdommer. «De forstår intet av norsk egenart», sa han, og fortalte meg, at han straks før jeg kom, hadde hatt en skarp meningsutveksling med sin spesielle «Berater» i Rikskommissariatet, G. W. Müller. Jeg spurte om det gjaldt en viktig sak, siden han var så opphisset.

«Nei, på ingen måte», svarte han, «en ren bagatell. Men uansett hvor liten saken er, så blir den alltid blåst opp til en stor ballong.» Den samme vanskeligheten sto de fleste av statsrådene overfor, fortalte han, det var en jevn og stor misnøye over samarbeidets vanskeligheter over hele linjen. Og særlig var det sosialdepartementets chef Birger Meidell, som skulle ha fått

Østtysk mord- og lynsj-justis i Waldheim-leiren

Fortsettelsen av Alexander Rackers beretning

Mens reaksjonene foregikk i Waldheim-leiren og andre steder, bragte en i øst slitt hets mot Vest-Tyskland.

Vi bringer her etter vår svenske kollega FRIA ORD avslutningen på beretningen fra den østtyske konsentrasjonsleir Waldheim, skrevet av den tidligere fange der Alexander Racker:

I samtlige prosesser gjaldt de av GPU (tsjekaen) overleverte utdrag av forhørsprotokollen som ugjendrivelige og uangripelige, selv om de inneholdt det rene sprøyt. Som et lite eksempel kan nevnes at en sporgovnsfører

en aldeles håpløs «Berater».

Nå, Birger Meidell var selv kjent for å ha et ganske uregjerlig temperament, og hadde han fått en typisk tysk pedant som «Berater» skulle vanskelighetene nok snart tårne seg opp.

Kvellen før vår samtale hadde alle departementschefer vært samlet hos Quisling, og samtlige hadde beklaget seg. Ved møtets slutt hadde Quisling tatt dr. Lunde tilside og bedt ham om innen sitt nye departement å opprette et Direktorat for utenriksanliggender, samt å tilkalle meg for å lede dette. Jeg bad nu dr. Lunde om å la saken henstå inntil jeg hadde talt med Quisling og selv tatt min bestemmelse. Jeg skulle svare ham i løpet av et par dager.

Straks jeg traff Quisling nevnte han, at den stilling som Lunde nå hadde foreslått meg ikke var overensstemmende med hva vi tidligere hadde talt om. Den måtte oppfattes som en over-

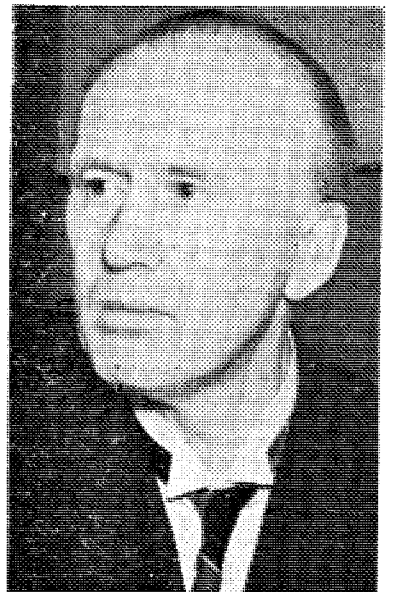
fra Berlin, som ikke var mere enn 1,55 meter høy og som derfor åpenbart ikke holdt målet i SS, av GPU ble oppgitt å være «SS-Bannführer». I denne egenskap ble han av Hilde Benjamin & Co. dømt til 18 års tukthus.

I alt ble det i løpet av seks uker under de 3.430 prosesser i Waldheim utdelt straffer på ialt 60.000 år, derav 92 % tukthus- og 8 % fengselsstraff. Den gjennomsnittlige straff var 18 års tukthus. Den tidligere internerings-

(Forts. s. 7)

gangsstilling inntil den dag han selv overtok regjeringsledelsen. Han anbefalte meg å overta stillingen snarest mulig, så jeg derigjennom

Forts. side 8

Den stridbare nordmann Birger Meidell.

Gull — verdens billigste metall

(Forts. fra s. 4)

Når det gjelder de økonomiske lover, så syndes det imidlertid stadig mot dem. Da er det ikke mere reaksjon å se enn den som en kan iaktta, når en amøbe berøres med et fremmedlegeme.

Derfor var det ikke underlig at de kommentarer som fulgte i verdenspressen etter det eksplosive utbrudd av gullprisen for en måned siden, da gullprisen i London steg fra 35 dollars til noe over 41 dollars pr. unze. Alle skulle uttale seg, og alle hadde mere eller mindre periferiske kommentarer. Selv redaktør Syversen hadde sin uforgripelige mening og sine originale synsmåter. Det var nærmest en oppskrift etter den ennå ikke helt glemte dr. Henrik Ibsen: «Når utgangspunktet er aller galest blir resultatet som originallest.» Men Syversen har jo så ofte sittet med skjegget i postkassen, så det er bare å klippe det av, for det vokser så fort ut igjen.

Som vanlig var det naturligvis «Times» og «Financial Times» som kom den virkelige årsak nærmest. Her hjemme er det finanstidsskriftet Farmand, som i sitt nummer av 29. oktober, er kommet den egentlige årsak nærmest, idet tidsskriftet skriver «for lite gull til alle, at arbeidsløsheter er steget til det femdobbelte, at koberprisen er gått opp til det femdobbelte osv.», men tidsskriftet forfølger ikke tanke- rekken og kommer ikke til noen konklusjon, en konklusjon som vel måtte ha blitt: Pengeverdien over hele verden er uthulet innenfra. Devalueringen er forlenget foretatt. Det er bare reguleringen av gullprisen som står igjen.

Det er jo nettopp dette som hele tiden har dannet grunnlaget for min oppfatning, bare at jeg — som jeg tidligere har skrevet — har kviet meg for at kle situasjonen naken i sin helhet, men dette er nok fullt nødvendig for å gjøre det klart, hvor alvorlig spørsmålet om gullprisen er.

SIDEN DOLLAREN BLE DEVALUERT

for snart 30 år siden, har vareprisene steget ustanselig, og der har vært en nesten fortvilet kamp, for at inflasjonen ikke har skullet slå ut i full blomst. Moody's råvareindeks, som i 1931 ble satt til 100 ligger nu på omkring 365, men har vært adskillig høyere. Gullprisen, derimot, er holdt uforandret på 35 dollars pr. unze.

Nu er naturligvis, som jeg også tidligere har påpekt, råvareprisen ikke noe helt

ufeilbarlig grunnlag for beregning, og egner seg ikke til finberegning i arbitrageøyemed, men Moody's råvareindeks er i alle fall et representativt utvalg av varer til bedømmelse av pris-situasjonen i sin store alminnelighet, slik det også er med levekostnadsindeksen hos oss.

Tallet: 365, forteller oss da, at dollaren siden 1931 er sunket til 28 procent av sin kjøpekraft. Dette motsvarer en

GULLPRIS PÅ UNDER 10 DOLLARS PR. UNZE

Når vi så erindrer at Roosevelt med støtte av sine finansielle rådgivere fant å måtte forhøye gullprisen til 35 dollars fra 20 dollars pr. unze, som jo er mere enn det dobbelte av dollarens kjøpekraft av i dag — for å få hjulene i gang igjen —, så forstår en tilfulle, hvor håpløs kampen for dollarens gullinnhold av idag er. Med Moody's råvareindeks som grunnlag vil gullprisen i Amerika idag måtte settes til 127 dollars pr. unze. Om der kan finnes en modus til å holde flukten fra dollaren til gullet i sjakk vil jeg ikke uttale noe om, men én ting tør jeg si forvisst, og det er, at ingen tør sette en deflasjon i gang idag og på den måte øke en allerede tyngende gjeldsbyrde. Det eneste gjørlige er å konstatere faktum og rette seg etter det.

Det går nok an straffritt å isolere gammel bebyggelse fra den alminnelige prisstigning, berøve elerne noe av det som er deres rettmessige eiendom, når det bare skjer innenfor en egen jurisdiksjon, og stemmer med flertalls-viljen i et land, men gullet tilhører verden, og se da, da blir det en annen sak. Det er spørsmål om vi ikke temmelig snart vil få dette tilstrekkelig bekreftet.

Nu kan en bare spørre seg selv, hvordan dette med gullet har kunnet gå, så lenge som det har gått.

Forklaringen syns å være temmelig enkel: Den første tid etter dollarsdevalueringen i 1934, var prisstigningen temmelig moderat — nærmest bare det som dannet grunnlaget for en høyst nødvendig optimisme. Så kom krigen, og så får en ty til den gamle velkjente sentens: «inter arma silent leges», lovene tier, også de økonomiske. Da krigen med sine enorme ødeleggelser sånn offisielt var slutt, så var der et «ginungagap» av en varemangel. Men engang måtte jo det å kunne profitere vi-

Averter i «Folk og Land»

dere på krigens redsler ta slutt. Det er forhåpentlig det punkt, som vi er kommet til nu.

Svære kapitaler er blitt arbeidsledige og søker sikkerhet, og i gullet er kapitalen dobbelt sikret — sikret mot verdiforringelse og sikret arbeidsfri fortjeneste. Først og fremst er det disse «eurodollars» som er kommet i de fredløses rekke. «Eurodollars» er et djvelsk godt øke navn, som amerikanerne har satt på disse penge — disse valutasmuglings og skattesnyterpenge, for de kunne jo av lett forståelige grunner ikke repatrieres. Bare i den mørke gullkjeller finner de fred.

Så får vi igjen bruk for Koestler's uttrykk om paradoksens tidsalder, for ikke engang ordet devaluering er anvendelig i forbindelse med forhøyelsen av gullprisen. Dollaren og hele den vestlige verdens pengeenheter er forlenget devaluert. Det som står igjen er bare

EN JUSTERING AV GULLPRISEN.

Dette er tidens gordiske knute som må hugges over og vil bli hugget over. Det er knekkende likegyldig om presidenten i Amerika heter Eisenhower eller Kennedy, og den engelske finansledelsen både snilde og dyktighet vil ikke strekke til og er uten enhver betydning.

Ingen går fri, kanskje med unntagelse av Schweiz.

Men en ny ting er kommet til: Forleden bragte avisene verden over en meddelelse om at Russland har «revaluert» sin rubel. Operasjonen skal være foregått på den måte at 10 ordinære rubler er slått sammen til en, en såkalt tung rubel. Det er regnskapsmessig en smart ordning, for det er bare å flytte komma'et i tallrekken en plass tilvenstre, så er det hele i orden igjen. Den gamle rubel hadde et gullinnhold på 0.222108 gram og den tunge rubel skulle etter dette ha et gullinnhold på 2.22108 gram. Nu er den tunge rubel gitt et gullinnhold på 0.987412 gram, så rubelen er da i virkeligheten devaluert til omkring 45 procent av sin tidligere verdi. Når dette da kalles for revaluering (oppskrivning) så ansees vel det også for å være det mest passende sprogbruk i paradoksens tidsalder.

Samtidig med dette antydes det, at det er tanken å gjøre rubelen konvertibel, å la den gå inn i rekken av alle de andre internasjonale betalingsmidler, og dette er naturligvis den interessanteste del av meddelelsen, for

Bak kulissene:

(Forts. fra s. 4)

for de allierte engelske og franske hære, som forsøker å bevise at han ingen skyld har i verdenshistoriens største militære sammenbrudd.

EN BILKARAVANE

Republikkens president Lebrun gråter. Hittil har man bare sett ham smile mens han lot seg fotografere sammen med sine henrivende barnebarn, når han oppfylte sine mangelpliktrepresentasjonsplikter — nå sitter han der jamrende, og tårene renner ned over kinnene på ham: for selvsamme aften, 9. juni, har regjeringen besluttet flukten fra Paris. Ministrene er forlenget klar over at et forsvar av verdensbyen ville være det rene vanvidd — men de har latt verden og befolkningen tro at så skulle skje. De har gjort like lite for å skaffe matforsyninger til byen, som for å ordne en planmessig evakuering. Bare for borttransport av embetsmennene blir det nå stillet tog til disposisjon — for de andre gjelder det: «redde seg den som redde seg kan.»

10. juni om morgenen klokken 9 forlater republikkens president Paris. Han reiser ikke alene — tolv biler er kjørt frem i æresgården til hans Palais eller fremdeles ventende i Rue Faubourg St. Honoré. I presidentens biler stiger også medlemmer av hans familie, barnebarna og dessuten hører til følget tjenestemennene ved hans kansell, kokken, tjenerskapet — alt ialt er det 50 personer. Presidentens vogn er en svær svart Renault. Karavane

Russland er selv et gullproduserende land, er ingen quantité négligeable, og kan opptre både som kjøper og selger på verdens gullmarked. Uten å foregripe noe i form av en prognose, så tror jeg nok, at jeg kom til å bli hjemsoekt av et stille flir, om det skulle hende at Russland opptrådte som kjøper på det afrikanske gullmarked.

Skulle jeg så i den russiske justering av gullprisen med 50 prosent som indikator foreta et tanke-eksperiment på prøve, hva en fordobling av gullprisen til 70 dollars pr. unze vil si. Vil det da være mulig for eks. for England å føre dollaren tilbake til sitt gamle leie til omkring 4.84 dollars pr. pund, mot nu 2.80, og at England på den måte beholdt den nuværende gullpris med 250 shilling pr. unze, og tror noen her hjemme, at det for eks. vil være noe lykkelig grep å sette ned dollaren på Oslo Børs til — la oss si — 3.75?

Det gordiske gullparadoks er en tidsinnstillet bombe, som det sikkert er klokest å få demontert, før timen er inne.

Anders Melteig.

blir ledet av en bil hvor det sitter en offiser, og foran den igjen kjører bevæpnede motorsyklister, som sørger for plass for karavane med gjallende pipesignaler. Slik forlater republikkens president Paris.

KOMTESSENS TRE KUFFERTER

I rasende hast har Komtesse de Portes, Reynauds elskerinne pakket kuffertene. Hun har gjort det selv, ingen skal vite om hva hun pakker sammen etter oppdrag av Reynaud. Senere ble de tre kuffertene stanset og åpnet ved den spanske grense og så ble det bragt for dagen hva som skulle reddes ut av Paris: den ene kuffert inneholdt 20 millioner francs i statspapirer, det funklende innhold i den annen så ut som en skatt fra Tusenogennatt — diamanter, perler, gullbarrer. I den tredje kuffert var der dokumenter — tykke bunter om Gamelin, som Reynaud har bruk for når han skal forsvare seg mot beskyldninger om å være skyld i den tapte krig, så en bunt med finansavtalen med England og endelig de hemmelige akter om den rumenske olje.

Nå er kuffertene lukket og låst. Komtesse forlater huset ved Palais Bourbon-plassen og går tilfals over den brede Concordienbro som fører over Seinen. Hun vet hvor hun finner den engelske general Spears, forbindelsesoffiseren hos den franske regjering, og han stiller straks en engelsk militærbil til disposisjon. Bilen bærer det engelske hovedkvarters vimpel, og hvor den viser seg gjør politiet hurtig plass for den. Selv militærkolonner må etter ordre vike for denne vimpel — og slik kommer den franske ministerpresidentens elskerinne vekk fra Paris. Aner hun at dette ikke bare er en flukt for henne bort fra den by hvor hun har bodd, men en flukt inn i døden? Tenker hun kanskje at det er best at det blir slutt på hennes liv hvis det ikke skulle lykkes Reynaud å mestre denne krise? Tenker hun på at det kanskje ville være det beste også for Reynaud å dø sammen med henne? Ingen vil kunne løfte det slør som hviler over bilulykken, som noen uker senere kostet henne livet og som Reynaud bare slapp fra med nød og neppe.

«Ministerpresidenten reiser til hæren», slik var det blitt meddelt offisielt — men det er bare en velklingende frase. Paul Reynaud er ikke hos hæren, men i Rue Saint Jacques hos en doktor i kirkelig rett. Han har bragt den lærde mann de nødvendige papirer slik at han kan innhente den pavelige stols tillatelse til skilsmisse, som allerede er innvilget av den borgerlige rett. Paul Reynaud har under sitt lands sammenbrudd fremdeles tid til å tenke på sine privatansliggender.

(Neste gang: Frykt)

Østtysk lynsj-justis

(Forts. fra s. 5)

tid på 5 år i GPU-leiren ble ikke fratrukket.

En 68 år gammel kvinne, som altså var 63 år da hun ble arrestert, ble anklaget og dømt for å ha vært Hitlers «elskerinne».

Ved det russiske inntog i en mellomtysk by ble hustruen til en bankmann i dennes nærvær og i påsyn av deres tre barn, som var bundet fast til stoler, voldtatt av rødearmister. Mannen gikk den følgende dag til den russiske bykommandant og besværet seg. Han ble omgående arrestert og satt i fengsel. Senere ble han overført til en GPU-leir. Hilde Benjamins folkedommere dømte ham for å ha klaget over voldet mot hustruen til 10 års fengsel for «oppsetsighet mot okkupasjonsmakten.»

Mange advokater (Rechtsanwälte) ble som følge av hørefeil hos de ofte tidannede russiske tolker forfremmet til offentlige anklagere (Reichsanwälte) under disse prosesser og ble straffet med 25 år.

Av de virkelige anklagere som tilhørte den tidligere riksretten i Leipzig, 1939 ialt, døde 34 av sult og tuberkulose i Mühlbergleiren i løpet av to år, fra 1946 til 1947.

Selv kommunister ble dømt i Waldheim. En verftsarbeider fra Rostock, som ikke engang i Det tredje rike hadde lagt skjul på sin kommunistiske oppfatning, men som ikke hadde virket aktivt politisk, var blitt dekorert med fortjenstkorset — den enkleste utmerkelse — fordi han hadde reddet ti sykesøstre ut av en sammenbombet kjeller, som var blitt avsperrt fra ytterverden av ruinene. I Waldheim ble han dømt til ti år, fordi han som «kommunistisk renegat» hadde tatt imot en orden av Det tredje rike.

Jøden Gutman ble anklaget for å ha fått «særbehandling» fra nazistenes side, noe som skaffet ham dødsstraff. Likeledes ble Koplowitz, bror til den kommunistiske publisist av samme navn dømt til døden.

En tyve år gammel mann ble anklaget for å ha sprengt broen over dalen ved Rochlitz. Han svarte: «Men, mine herrer, Rochlitz ligger jo bare 15 kilometer herfra, og broen finnes der den dag idag.» — «Det er så», mente folkedommerne, «men selv om De ikke har sprengt akkurat denne broen i luften, så har De vel hatt til hensikt å sprengte en annen.» Dommen lød på 12 år.

En annen anklaget ble beskyldt for å ha vært «kretsleder». Etter å ha fremholdt at han overhodet aldri hadde deltatt i politikken og

ikke hatt noe politisk verv, ble det straks konstruert en ny anklage: «Hvor befant De Dem da det i 1933 ble gått til aksjon mot kommunistene? De er ansvarlig for denne selv om De bare passivt har tolerert den.» — 18 år.

En bonde som hadde behandlet en fransk krigsfange nesten som sin egen sønn, ble dømt for «utsugning av utenlandsk arbeidskraft» til 15 år. Da fangene senere i 1951 fikk ta imot pakker fra pårørende, ble vaktene forbauset over at han fikk pakker fra Frankrike. Da han ble spurt hvor de kom fra, svarte fangen: «Jeg får dem fra min Jean, som man påstår jeg har utsuget.»

En av marinens tolker ble dømt til 10 års fengsel, fordi han skulle ha innehatt en «nøkkelstilling» i krigsmarinen. Hans tjenestegrad svarte til en furers. På hans spørsmål om hva slags nøkkelstilling østsonegeneralen Vincenz Müller tidligere hadde innehatt, gav dommerne intet svar.

I 90 prosent av de dommer som ble avsagt i Waldheim kunne der ikke fra folkedommernes side påvises noen personlig skyld hos de anklagede, langt mindre noen «forbrytelse mot menneskeligheten.» På de dømtes protester mot de vanvittige dommer, svarte flere folkedommere: «Hva vil dere at vi skal gjøre — vi bebreider ingen personlig. Men dere må overta en kollektivskyld.»

Hverken ved avgivelsen av dommen eller ved frigivelsen fra Waldheim fikk fangene utskrift av dommen, fordi folkedommerne ikke ville la denne hån mot enhver rettsorden komme til offentligheten i form av skriftlige aktstykker.

Høydepunktet i Waldheimtragedien var fullbyrdelsen av de 24 dødsstraffer som ble forkynt i 10- til 15-minutters-prosessene, uten vitner, uten forsvarere osv. Det var 24 mennesker som ville ha blitt frikjent av enhver annen domstol, fordi de ikke hadde forbrutt seg eller fordi de bare kunne lastes for bagateller.

Natten til 4. november 1950 ble døds kandidatene hentet av politioffiserer i sine seller. De vanlige vakter var denne natt alle blitt avløst av offiserer. Noen dage før hadde andre fanger i snekkerverkstedene måttet bygge opp en hengemaskin, som ble stilt opp i kjelleren i den nye sellebygning. Folkepolitikommisærene Protze, Kasperek, Lohs og Schönfeld overtok selv skarpretterens rolle. Mellom kl. 3 og 4 om morgenen ble det så fra disse kjellere løftet 24 innsvøpte lik opp på lastebiler, for noen timer

Sannheten om luftkrigføringen

(Forts. fra s. 2)

genen fikk byen Freiburg en hilsen, som drepte og såret 130 personer. Hamburg ble bombet første gang natten mellom 17. og 18. mai, og bomber ble kastet over ikke-militære mål noe av hvert sted i Rhinland, i traktene ved Münster og helt ned til München.

Hele den tid disse bombingene pågikk var tyske bomber bare en gang, 16. mars blitt kastet på engelsk grunn, nemlig på flyplasser på Orkneyene, noe som skjedde i forbindelse med en aksjon mot den engelske flåte ved Scapa Flow. Forklaringen på denne tyske inaktivitet er den, at det for det tyske flyvåpen fra krigens begynnelse forelå forbud mot å angripe England, innbefattet dets havner. Bare dokkene i Rosyth var undtatt herfra. Etter nattangrepet på Hamburg 17. mai rettet Overkommandoen i sin melding en advarsel til England. Da angrepe- ne tross dette fortsatte, ble 20 juni forbudet mot luftangrep på England opphevet. De tyske repressalieangrep som da ble satt igang var dog i størst mulig utstrekning rettet bare mot militære mål. Ennu den 14. august kunne den jugoslaviske militærattaché i London, Radnic, skrive i en rapport: «Det bør understrekes at det tyske flyvåpen ikke kastet bomber mot ikke-militære mål. Når privat eiendom er blitt truffet, beror det enten på feilsikting eller på bomber som er kastet fra trufne eller flyktende fly.»

Men det engelske flyvåpen skulle snart tvinge den tyske ledelse til en mindre tilbakeholden luftkrigføring. 26. august 1940 innledet dette våpen sine nattangrep på Berlins boligkvarterer og fortsatte med det 29. og 30. august, samt 1., 2., 4., 5., og 7. september. Sistnevnte dag melder det tyske kommunikeet at det tyske luftvåpen har gått over til angrep på London. I en tale 4. september anfører Hitler «Churchills oppfinnelse, de nattlige luftangrep» som et tegn på at engelskmennene ikke lenger våger å fly inn over Tyskland i dagslys, og uttaler: «Så kommer de om natten og slipper planløst sine bomber over boligkvarterer, bondegårder og byer. Hvor som helst de ser et lysskinn kaster de en bombe. I tre måneder har jeg, i tro på at de ville slutte med dette uve-

senere å bli ført til krematoriet i Döbeln.

Slik innlededes Hilde Benjamin & Co's mordjustis, som i ti år har vært i virksomhet i Waldheim.

sen, undlatt å svare på det. Herr Churchill har i det sett et tegn på vår svakhet. Så skal de da få lære at vi nå natt etter natt skal gi svar, og et mere merkbart svar for hver natt.»

Bortsett fra forbudet mot luftangrep på England og militærattachéens rapport kan alt det jeg har nevnt foran, finnes i nyhetsmateriale i en svensk, tyskfiendtlig avis. Det kan mistenksomt innvendes at denne tilbakeholdenhet i luftkrigføringen som fremgår av denne sammenstilling var grunnet i en eller annen militær nødvendighet. Det var dog ikke tilfelle. Det tyske luftvåpen var det engelske uohørt overlegent. Tilbakeholdenheten var foranlediget av intet annet enn den tyske statssjefs klarsynte oppfatning om det barbari som en løssloppen luftkrigføring ville kunne ut i. Det er simpel rettferdighet her å huske på de gjentatte anstrengelser Hitler helt siden sin maktovertagelse gjorde for å få bannlyst «gas-, brann- og sprengbomber utenfor selve stridsområdet» som folkerettsstridig barbari, slik ordene falt i hans tale 21. mai 1935. Gang på gang har den tyske statssjef krevet dette forbud, som dog under forskjellige påskudd ble forkastet, først og fremst fra engelsk hold, hvor etter Churchills tiltreden som premierminister den oppfatning ble rådende som Baldwin formulerte slik i Underhuset 10. november 1932: «Man må drepe flere kvinner og barn enn fienden.»

Hitler hadde, som sagt, en annen oppfatning, da han i september 1939 tok opp forsvaret mot de vestmakter som hadde erklært ham krig. I en tale 1. september uttalte han: «Jeg vil ikke føre krig mot kvinner og barn. Jeg har beordret luftvåpnet til ved angrep å innskrenke seg til militære mål.» Det skjedde også, og under kampanjen i Polen angrep det tyske flyvåpen, slik som Göring fremholder i en tale 9. september, ikke engang militære mål av stor betydning som ligger i nærheten av en by. Først etter utallige engelske provokasjoner ble tyskerne tvunget til mindre tilbakeholdenhet i luftkrigføringen.

Fra engelsk hold har det forøvrig vært gitt en rekke bekræftelser herpå. Således av den engelske stedfortredende flyminister J. M. Spaight med disse ord: «Vi begynte å bombe mål på tysk jord. Dette er et faktum som offentlig medgis.» Ser vi bort fra tilfellene av spora-

diske ukyndighetsbombinger i krigens første 8 måneder og betrakter vi angrepet mot Freiburg 10. mai 1940 som den første metodiske bybombing, så finner vi at engelskmennene i 4 måneder ble tillatt å terrorisere den tyske sivilbefolkning før den tyske tålmodighet tok slutt og London 7. september 1940 ble utsatt for de første repressalieangrep. Om dette angrep skriver Liddell Hart: «Tyskerne var klart berettiget til å betegne dette angrep som en repressalie-foranstaltning, i særdeleshet som det før vårt sjette angrep mot Berlin gav tilkjenne at det ville gå til en slik aksjon hvis vi ikke sluttet med nattbombardementene. Videre må det medgis at de, trass i sin overveldende overlegenhet med hensyn til bombefly, noen få uker senere tok initiativet til en gjensidig overenskomst som ville ha gjort slutt på bybombingene.»

Men engelskmennene innledet ikke bare luftkrigen mot sivilbefolkningen, det var også dem som bestialiserte denne krigføring ytterligere gjennom å innføre bombeteppene og fosforkan-nene. Idet han storsinnet erkjenner dette, skriver den engelske generalmajor J. F. Fuller i sin bok om annen verdenskrig: «Selv om det kan synes eiendommelig, så er det ikke mindre et faktum at tilbakevendingen til de primitive villes krigføring ble gjort av Storbritannia og USA.» Liddell Hart bekrefter dette utsagn med ordene: «Hverken vi eller amerikanerne ble holdt tilbake av noe hensyn til sluttresultatet av en uinnskrenket ødeleggelse. Vi ble behersket av impulsen til å tilintetgjøre nazismen uten hensyn til hva som forøvrig ble ødelagt under kampen.»

Så vidt den svenske forfatter. For egen regning kunne jeg ville sitere enno noen linjer av generalmajor Fullers bok: «Selv om Churchill som øverstkommanderende over de britiske stridskrefter ikke kunne være feltherre selv, overvant han denne vanskelighet idet han førte sin egen privatkrig med Bombe-kommandoen fra RAF som sine hustrupper. Derfor lot han Freiburg bombardere 11. mai 1940. Til å begynne med slo ikke Hitler igjen, men det er ingen tvil om at disse angrep på Freiburg og andre byer rett og slett presset ham til å gå til angrep også på sin side.»

Herr Per Vogt, den berømmelige «ja»-mann har ordet!

Siegfried.

En episode -

(Forts. fra s. 5)

lettere kunne få anledning til å reise med, når dr. Lunde om kort tid skulle besøke Tyskland for der å søke kontakter innenfor den høyere tyske statsadministrasjon. Quisling la intet skjul på, at han på ingen måte hadde tiltro til den tyske administrasjon i Norge og at han mente, at denne Terbovens administrasjon hverken arbeidet for Tysklands eller Norges beste, men hovedsaklig for sitt eget. Etter denne samtalen med Quisling hadde jeg vanskelig for å komme bort fra den idé, at den tyske rikskommissar muligens hadde forlest seg på Carl Johan Bernadottes historie og nå drømte om å bli en kong Josef den I av Norge! Men denne ideen gjorde det lettere for meg å akseptere dr. Lundes tilbud. Dog uten at jeg nevnte denne tanken som begrunnelse!

Min første oppgave i min nye stilling er blitt uforglemmelig for meg. Jeg var nettopp kommet ned til dr. Lundes departement og sto i forhallen for å forhøre meg om, hvor mine egne kontorer skulle ligge, da jeg fikk en telefonoppringning. Det var statsråd Birger Meidell som bad meg komme opp til hans kontor på Victoria Terrasse øyeblikkelig.

Jeg visste fra dr. Lunde, at Meidell hadde det særlig vanskelig med sin tyske «Berater», så det overrasket meg ikke at han straks begynte en lang utredning om disse vanskelighetene. Nå hadde også sosialdepartementet et mangeartet virkefelt som vel kunne gi plass for rivninger mellom forskjellige oppfatninger, og Meidells temperamentsfulle sett kunne som nevnt også bidra sitt. Den aktuelle konflikten gjaldt Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og den siste samtalen de to herrer hadde hatt om saken, hadde nærmest resultert i, at de begge bad den annen dra dit pepper'n gror. Den tyske «Berater» hadde stillet krav om at Meidell skulle sende 2.000 norske arbeidere til Tyskland for at de der kunne lære forholdene å kjenne og bli virkelige spesialister. Meidell hadde tatt dette forslaget meget unødige opp, og samtalen hadde utviklet seg til noe ut over det vanlige. For om mulig å komme «on speaking terms» med sin «Berater» igjen, hadde Meidell nå innbudt ham til aftens på Speilsalen på Grand og — etter å ha orientert meg — bad han nå meg under alle omstendigheter komme med. Jeg tenkte meg: som bølgedemper.

Det ble en underlig aften!

Det var bare vi tre. Meidell hadde sørget for god mat og gode vine, og da han mente, at stemningen var blitt tilstrekkelig god, forsøkte han forsiktig å bringe samtalen inn på de felter, hvor motsetningene hadde tilspisset seg mellom dem. Men hans «Berater» avbrøt ham straks med disse ord: «Ich bin jetzt nicht im Amt.»

Og Meidell vendte seg til meg og sa: «Har du hørt en sånn frekk fant,» på sitt klingende bergenske.

«Hvem?» — sa «Berateren».

«Da kan vi jo fortsette å snakke norsk, siden han forstår språket», sa Meidell. Men tyskeren hadde øyensynlig bare slumpet til å si dette rette ordet, hans norske språkforråd var allerede oppbrukt og han forstod ingenting av situasjonen. Han syntes utvilsomt at det var lite høflig av oss å fortsette samtalen på norsk, hvilket vi gjorde. Han fikk fort en følelse av å være satt utenfor, det var vel derfor han reiste seg, takket for seg og gikk. Det ble ingen forsoningsfest den kvellen og senere hørte jeg, at Meidells «Berater» var enda steilere og vanskeligere å ha å gjøre med.

Meidell var avgjort imot at norske arbeidere skulle sendes til Tyskland. Han betraktet dette, som han sa, som nedverdige for Norge, og jeg ble derfor temmelig overrasket, da jeg hørte en tid senere, at 7—800 arbeidere, kvinner og menn, var reist dit ned. Så snart jeg traff Meidell spurte jeg derfor, hvordan dette hang sammen, og han svarte med et smil, at det hadde ikke vært noen vei forbi. Forklaringen på det smil, som ledsaget hans ord, fikk jeg senere under et av mine besøk i Berlin. Der stillet en av mine tyske forbindelser meg det spørsmål, hva Meidell var for slags menneske. Jeg svarte, at han var et anerkjent bra menneske. Men tyskeren rystet på hodet og sa, at noen venn av Tyskland kunne Meidell i hvert fall ikke være. Den samling «arbeidere» han hadde sendt til Tyskland hadde vist seg å bestå av lommetyver og andre nærmest kriminelle elementer, og kvinnene hadde stort sett tilhørt «den horisontale adel». Man hadde i Tyskland ikke vært særlig begeistret for å få en slik kontingent «arbeidere» sendt ned, og man hadde hatt et uendelig bry og bråk med å bli kvitt dem igjen, mange av dem hadde trivdes utmerket under de større forhold de der kom inn i. Men Meidell hadde på sitt eget vist tatt en hevn over sin umedgjørlige «Berater», og tross

HAMBRO ANGRIPER DOMSTOLENE

C. J. Hambro har spesialisert seg på å angripe våre domstoler i sitt blad «Akkurat», og det er visselig overmåte meget i det han anfører, noe som Folk og Land har pekt på i de siste 9—10 år. I en artikkel nylig har Hambro blant annet anført at «man sporer hos våre domstoler en merkelig og merkelig tilbøyelighet til å la helt andre personer enn de ansvarlige dommere øve innflytelse på domsavgjørelsen.» For egen regning vil vi tilføye at desto større grunn er det til å ta av seg hatten for de få dommere som holder ryggen stiv og følger sin juridiske samvittighet.

DEN FREDELIGE VERDEN EFTER HITLER

Militærbudsjettene for «de tre store» samt Frankrike nådde i budsjettåret 1960—61 en samlet sum av rundt regnet 286,1 milliard DM, forteller Deutsche Wochen-Zeitung. De enkelte stater bruker til militære formål i 1960—61: USA 160,6 milliarder DM, Sovjetsamveldet 94,4 milliarder DM, Storbritannia 17,9 milliarder DM og Frankrike 13,2 milliarder DM. Vi har en stygg mistanke om at sovjetrusserne får like meget ut av sitt beløp som de andre tilsammen, for de bruker ikke pengene til sol-

denne snart forlot Norge, tror jeg Meidell nød sin spøk. Imidlertid bidro det antagelig til å forkorte hans statsrådstitid.

Lett er det jo aldri å stå i spissen for et departement. Lettere var det ikke under okkupasjonsårene. En ny mann kan komme, besjelet av nye idéer, med stor energi og kraftig konstitusjon. Det hjelper altså lite hvis han ikke samtidig er i besiddelse av stor tålmodighet og forstår å innrette seg etter den rytmen som hersker i departementet. Dette er i seg selv en enhet innenfor en samlet administrasjon. Og arbeidsordning og metode kan ikke endres på grunn av en tilfeldig chefs energi. Han vil jo alltid være avhengig av samarbeidet med de eldre funksjonærer i departementet. Så var det alltid. Under okkupasjonstiden kom til, at han også ble avhengig av det tyske rikskommissariatets funksjonærer med deres selvsikkerhet, deres mange krav, deres evne til å stoppe en sak nårsomhelst og deres samtidige evne til å la det norske departe-

mentet sitte tilbake med ansvaret for både det som ble gjort og det som ikke ble gjort. Birger Meidells energi og temperament var kjent innen norsk administrasjon lenge før okkupasjonen. Det kunne ingen undre seg over, at hans statsrådstitid ble relativt kort under disse omstendigheter.

EISENHOWER PA AVSKJEDSBESØK

Det forlyder i diplomatiske kretser i Bonn at den avtreddende amerikanske president Eisenhower vil avlegge et avskjedsbesøk i Paris under NATO-møtet i denne måned. Noen politisk betydning tillegges dette ikke, idet han jo står for et fallende regime, som vil bli erstattet av det nye demokratiske under Kennedy.

JAPANSKE TRICKS

Det er ikke lett å konkurrere med de gule japanere. De har ikke lov til å kalle sitt stål for Solinger stål og ikke sine kikkerter for Wetlarer-kikkerter, men de har funnet en utvei som gir dem slik rett likevel. De har ganske enkelt døpt en hel japansk by om til «Solingen» og en annen til «Wetzlar» og så er saken i orden!

TYSKLAND OG NÜRNBERG-DOMMENE

Vår nydemokratiske venn Dagbladet er fortsatt bekymret for Tyskland. Nå har dets fremmelige korrespondent Jon-Hjalmar Smith oppdaget at den vest-tyske regjering ikke godkjenner Nürn-

berg-dommene, og det er naturligvis både forbausende og forferdende! Journalisten sier at «vest-tyske jurister kan med full rett hevde at endel av Nürnberg-dommene var nokså tvilsomme. Prosessene gikk på løpende bånd og det hendte at det ble godtatt vitneprov og andre bevismidler som en sivil domstol i en demokratisk rettsstat ville ha skjovet tilside. (!) Alfried Krupp ble f. eks. plasert på tiltalebenken i sin syke fars sted fordi amerikanerne på liv og død ville dømme en Krupp.» Men tiltross for disse mindre uregelmessigheter, så er det likevel for fælt mener bladet, at tyskerne ikke vil bøye seg for all denne rettsindigheten. Hva verre er, domfældte som overlevet blodbadet får til og med pensjoner idag hvis de var tyske embetsmenn. Verden i sin alminnelighet og Tyskland i særdeleshet er sannelig ond og byr på mange bekymringer for slike forsvarere av rett og moral som Dagbladet!

FORSNAKKELSE

Under sin innsats i valgkampen foran fjernsynskjermen forsnakket president Eisenhower seg da han istedenfor «House of Representatives» sa «House of Democrats».

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 - Oslo

Bergs Assuransbyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiensgt. 1 — 44 49 94

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:

Kr. 30,- pr. år, kr. 15,- pr. halvår i Skandinavia. Utlandet forøvrig: kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.
Bruk postgironr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land

Finn Støren.